

İNSANLIĞIN VİCDANINA HİTABE*

Bizleri yoktan var eden; yeryüzünde hakkı, adaleti, barış ve merhameti ikame etmeyi emreden; zalimlerin hiçbir mazeretinin kabul görmeyeceği o büyük günün sahibi olan; yeryüzünde bozgunculuk edenleri ve fitne çıkaranları asla sevmeyen Allah'a hamdolsun.

Risaletiyle her türlü asabiyeti, her türlü kavmiyetçiliği, fitne ve tefrikayı ortadan kaldırarak bizi dinde kardeş ve kendine ümmet kılan Resûlüne salât ve onun Ehl-i beytine, ashabına ve önceki tüm kutlu elçilere selâm olsun.

Sayın Başbakanım,

Dünyanın çeşitli bölgelerinden toplantımıza katılan Peygamber ilminin varisleri saygıdeğer ilim adamları,

Burada oluşacak olan çağrışı tüm dünya kamuoyuna aktaracak olan saygıdeğer basın mensupları ve medya temsilcileri,

Hanımfendiler, Beyefendiler,

Hepinizi asırlarca farklı unsurların barış ve eman içerisinde bir arada yaşadığı, ilim, irfan ve medeniyet merkezi İstanbul kentimizde, rahmet ve mağfiret iklimini oluşturan mübarek Ramazan ayı içerisinde Rabbimizin selâmıyla selâmlıyorum. Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun.

Bu anlamlı toplantıya katılımınızdan dolayı hepimize en içten şükranlarımı sunuyor, sonuçlarının şimdiden başta bölgemiz olmak üzere bütün dünya Müslümanlarına ve insanlığa hayırlar getirmesini Yüce Allah'tan niyaz ediyorum.

Saygıdeğer konuklar,

Bu toplantı, alışıktığımız ve birbirimize güzel temennilerde bulunacağımız diplomatik bir toplantı değildir. Bu toplantı, bilimsel bir sempozyum, kelâmî veya fikhî konuları müzakere edeceğimiz bir ilmî toplantı da değildir.

Üzülerek belirtmek isterim ki, bu toplantı Filistin meselesini, Keşmir meselesini, Doğu Türkistan'ı, Karabağ'ı, Arakan'ı, Çeçenistan'ı ve Gazze'yi konuşacağımız; oralardaki Müslüman kardeşlerimizin dertlerine derman olmak üzere yapacağımız bir toplantı da değildir. Böyle olmasını çok isterdim.

Maalesef bu toplantı Allahu Ekber nidalarıyla namaz kılınan camilerin nasıl bombalandığını, aynı kibleye yönelenlerin birbirlerine nasıl cihad ilan ettiklerini ve masum insanların kardeşleri tarafından nasıl acı acı katledildiğini konuşacağımız bir toplantıdır. Bu toplantı Bağdat'ta, Musul'da, Kerkük'te, Rojava'da, Halep'te, Hama'da, Şam'da ve Trablusgarp'ta yaşanan çatışmaları konuşacağımız, akan kanların durması için "Sizden, hayra çağırın, iyiliği emreden ve kötülükten men eden bir topluluk bulunsun. İşte kurtuluşa erenler onlardır."1 hükmünün icra edileceği bir toplantıdır.

Saygıdeğer ilim adamları,

Son yıllarda hemen hemen tüm Ramazanları acıyla, ıstırapla, kanla ve gözyaşıyla idrak etmeye başladık. Bu Ramazan'da da başta Irak, Suriye ve Filistin olmak üzere İslam dünyasının çeşitli bölgelerinden yüreğimizi burkan, iftarlarımızı zehir eden, orucun manevi ikliminin getirdiği sevinci daha kalbimize değmeden alıp götürün, dilimizle söylemenin bile içimizi kasıp kavurduğu, çok acı hadiseler yaşıyoruz.

Bugün bölgemizde yaşananlara hiçbir mümin vicdan sessiz kalmaz ve kalmamalıdır. Elbette her birinizin bu acıların dinmesi için bir cehd ve gayret içerisinde olduğunu

biliyorum. Yapmış olduğumuz çağrı üzerine sizden aldığımız güç ve destek ile bugün bir aradayız. Aksi takdirde sizlerin teşviki ve arzusu olmasaydı bu gerçekleşmezdi. Eğer bizler bu ve benzeri toplantılardan sonuç alamaz, Müslümanların birbirlerine saldırmalarını engelleyemez, çatışmalara ve ölümlere son veremezsek parçalanmış İslam dünyasından güç devşirenler yıllardır bir hapishaneye çevirdikleri Gazze'ye saldırır ve nice masum çocukların, kadınların ve yaşlıların üstlerine bombalar yağdırmaya devam ederler. Ve daha nice bölgelerde Müslümanlar savunmasız biçimde ölüme terk edilmiş olur. Bu vesileyle hiçbir insaf, vicdan ve ahlak tanımadan Gazze'ye yapılan saldırıları telin ediyor, şehit olan bütün kardeşlerimize Allah'tan rahmet ve yaralılara acil şifalar diliyorum.

Kardeşlerim,

Bilinmelidir ki, bugün Irak'ta, Suriye'de, Libya'da, Nijerya'da ve benzeri yerlerde yaşananlar; adam öldürmeler, intihar saldırıları, masum kız çocuklarını kaçırmalar, camileri bombalamalar, kutsal mekânları tahrip etmeler ve milyonları yerlerinden yurtlarından etmeler sadece buradaki insanları etkilemiyor. Bunlar, bütün bir İslam algısını tahrip ediyor ve tüm dünyadaki Müslümanların başlarını öne eğdiriyor. Bu durum Müslümanların azınlıkta yaşadığı tüm bölgelerde, toplumsal dışlanmaya ve ötekileştirilmeye neden oluyor. Müslümanlar buldukları coğrafyalarda korku, dışlanma ve şiddet tehdidi altında yaşamayla karşı karşıya kalıyor.

Bugün İslamofobiyi oluşturmak isteyen endüstri İslam dünyasındaki çatışmaları ve yaşanan manzaraları gösterip Müslümanlar aleyhine acımasız bir propaganda yaparak İslam'la ilgili korkuyu yüreklere salmaya devam ediyor. Bu açılardan bakıldığında bugün İslam'ın cahil müntesiplerinin din-i mübin-i İslam'a verdiği zarar, azılı düşmanların verdiği zararı fersah fersah geçmiştir bulunuyor.

Çağdaş dünya bütün bunların sebeplerini okumakta ve tespit etmekte zorlanmaktadır. Herkes bu vahşetin sebeplerini İslam dininin ve mezheplerin tarihsel köklerinde aramaktadır. Oysa bunlar dinden ve mezheplerden kaynaklanmadığı gibi, bu vahşetin köklerini Asr-ı Saadet'te, Hz. Peygamber'in hadislerinde, Hz. Osman'ın katliyle başlayan fitne döneminin akabinde yaşanan mezhep ihtilaflarında aramak da beyhudedir.

Hiç kimse bugün Irak'ta, Suriye'de olup bitenleri, Nehrevan'da, Cemel'de, Sıffin'de, Kerbela'da aramaya kalkışmasın. Söz konusu olayların kökenlerini dinin kendisinde veya mezheplerin öğretilerinde aramak yanlış olur. Sosyal bilimlerin bütün verilerini dikkate alarak bu hadiseleri değerlendirecek olursak bunlar, modern zamanların işgal ve sömürgelerinden sonra istibdatların gölgesinde, yoksulluk, cehalet ve esaretin ürünü olarak büyümüş yaralı bilinçlerin ve ölümcül kimliklerin kin, öfke, ihtiras ve intikamlarını din ve mezhep görüntüsü altında meşrulaştırmaya çalışmasından başka bir şey değildir.

Meydana gelen olayların sebeplerini sadece dışarıda aramak en kolay açıklama yoludur. Suçu diğer mezhebin yaptıklarında aramak kolaycılık olabilir. Veya yaşanan tüm bu hadiseleri İslam muhaliflerine, dış düşmanlara, şer güçlere, emperyalistlere, siyonistlere bağlamak, olayların arkasında bu türden komplolar aramak bugünümüzü kurtarabilir. Ancak gerçek sorumluluk idrakinde olanlar ilk önce kendi tarafına bakar, yanlışlığı öncelikle kendinde arar ve buna göre tahlil yaparak sonuca varmaya çalışır.

Saygıdeğer İslam âlimleri,

Âlimler ümmetin vicdanı, peygamberlerin varisleridirler. Âlimler, ümmetin akl-ı selimini temsil etme, adaleti ikame etme, birlik ve kardeşliği temin etme gibi ağır bir sorumluluk altındadırlar. Âlimler, Müslümanlara itidalli hareketleri tavsiye etmeli, her

türlü aşırılıktan, tehlikeden ümmeti koruyabilmelidirler. Âlimler, hiçbir kirli siyasal ilişkilere girmeksizin hak ve hakikat arayıcısı olmalıdırlar. Âlimler, asla halkına zulmeden ve hak gaspı yapan yönetimlerin gölgesinde İslam'a hizmet edemezler. İlimle siyasetin ilişkisi, ilmin yol göstericiliğindedir. Müslümanların vahdetini, uhuvvetini ve maslahatını ön planda tutmak ve bu uğurda her türlü riski alarak hakikati savunmak âlimlerin tavrıdır ve yoludur. Ancak bu şekilde peygamberin varisi olmak mümkündür.

Değerli konuklar,

İslam uleması olarak bizler, hac menasikini ifa içinde karınca öldürmenin hükmünü uzun uzun izah ederken, masum insanları katletmenin ve bir insanı öldürmenin bütün insanlığı öldürmek olduğunu haykırmayı zaman zaman ihmal ettik. Âlimler, ru'yet-i hilal meselesi, imsakin ne zaman başladığı ya da orucu nelerin bozduğu üzerinde durdukları kadar, oruç tutan ve teravih kılan Müslümanların, kadınların, çocukların üzerine bombalar yağdırmanın İslam'ın vahdetini ve ümmetin birliğini nasıl bozduğu üzerinde de durmayı gözden kaçırdılar. Elbette imsakin ne zaman başladığını anlatacağız. Ancak onu anlatırken asıl büyük misakımızı da hatırlayacak ve hatırlatacağız. Bu misakımızda bizler Rabbimize söz vermiştik, adam öldürmeyecek, bozgunculuk yapmayacak ve hiçbir cana kıymayacaktık.

Kardeşlerim,

Mezhepler İslam dininin anlaşılmasındaki farklı fikir ve kanaatleri temsil eden, zamanla oluşmuş, beşeri mekteplerdir. Mezhebi dinle aynileştirmek ya da mezhebî mensubiyeti İslamî aidiyetin üstünde görmek asla kabul edilemez. Mezhebe dayalı ayrıştırma, ötekileştirme ve çatışma, taassubun ve cehaletin yansımasıdır. Mezheplerin dinin önüne geçtiği hallerde en çok zarar gören dinin bizzat kendisi olur. Mezheplerin bir din gibi algılanması ve bu algının topluma dayatılması, İslam toplumunun birlikte yaşama iradesini bozmuş, dinin özündeki kardeşlik bilinci ve hoşgörü kültürü ortadan kalkarak, farklı olan tekfir edilir hale gelmiştir. Bir mezhebin kendisini dinin yegâne temsilcisi olarak görmesinin yol açacağı sonuç, diğerlerini dinden dışlaması, onları dalaletle, sapkınlıkla hatta küfürle suçlaması anlamına gelir. Bu durumda ümmetin birlik ve beraberliği kaybolur. Toplumsal barış yok olur. Hiç kimse bir başkasını İslam'ı kendisinin anladığı gibi algılayıp yaşamadığından ötürü tekfir edemez. Müslüman bir başka Müslüman'ı müşrik görerek onunla savaş halinde olamaz. Böyle bir çatışma durumu İslam'ın en ulvi kavramlarından olan cihat ile beraber anılamaz. Mezhebine, fikrine ve anlayışına uymayanı tekfir ederek onu öldürmeyi hiç kimse cihat olarak tarif edemez. Toplumda kaos çıkartmanın, kargaşa var etmenin, insanları topluca öldürmenin, camileri bombalamanın, katliam yapmanın adı terördür. Terör asla cihat olarak kabul edilemez. İslam'ın cihadında kesinlikle terör bir yöntem olarak kabul edilemez ve uygulanmaz.

Bitkisiyle, hayvanıyla yeryüzündeki tüm canlılara merhamet etmemizi, sevgiyle yaklaşmamızı emreden İslam'ın, suçlu suçsuz demeden intihar saldırıları türünden toplu imha yöntemleriyle kan akıtılmasını teşvik etmesi veya buna onay vermesi düşünülemez. Cihat; terörün, vahşetin ve öldürmenin değil, diriltici bir gayretin, hayat veren bir mücadelenin adıdır. Bugün, Müslümanların topyekûn başvuracağı en büyük cihat, cehalete, taassuba, fitne ve tefrikaya karşı yapacakları cihattır. Hiç kimse, zulme karşı cihat iddiasıyla başkaca mazlumiyetlerin yaşanmasını meşru göremez. Hiçbir âlim, zulmü meşrulaştırmak adına ilmini ve fetvasını kana bulayamaz.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), Müslim'in Sahih'inde rivayet edilen bir hadis-i şerifte şöyle buyurmaktadır: “Kim gayesi İslam olmayan bir bayrak altında bir asabiyyete

çağırırken veya bir asabiyyete yardım ederken öldürülürse onun ölümü cahiliyye üzeredir.”2

Peki, asabiyyet nedir? Onu da başka bir rivayet çok anlaşılır şekilde izah etmektedir: Resûlullah dedi ki, “(Asabiyyet) zulümde kendi kavmine yardımcı olmandır.”3

Değerli konuklar,

İslam dünyasında iktidarı ve zenginlikleri elinde bulunduranlar, maddi kaynakların ve zenginliklerin Allah’a ait olduğu, bunun tüm ümmetin yararına kullanılması gereken emanetler durumunda olduğu bilinciyle hareket etmek durumundadır. Bencilce, mezhebî veya etnik taassupla, tekelci bir tavırla bu zenginlikleri kullanmaya hakları yoktur. Adaletle hükmetmek esas olmalıdır. Biz Müslümanlar, tüm mülkün, yönetimin hakiki sahibinin Allah olduğuna, O’nun dışındaki tüm iktidarların, kudret ve kuvvetlerin geçici, dönemlik olduğuna inanırız. Belirli topluluklara ve kişilere verilen geçici iktidar, bir emanettir ve imtihandır. Kimi bunu lehinde kullanır, tarihe altın harflerle geçer; kimi de aleyhinde kullanır ve en büyük zararı kendine verir. Hiç kimsenin sahip olduğu iktidarı halkın rızası ve onayı olmaksızın sürdürme, iktidarı kendi tekelinde tutabilmek için yüz binlerce insanı öldürme ve yerlerinden yurtlarından sürme hakkı yoktur.

Bir insanın yaşaması, her türlü makam, mevki ve saltanattan çok daha değerlidir. Hiçbir hırs, tutku ve ideoloji için masum bir insanın ölümü meşru olarak görülemez. Hak, adalet ve özgürlük her Müslüman’ın ortak ideali olmalıdır. Mazlumun da zalimin de dinine ve mezhebine bakılmaz. Her nerede olursa olsun, mazlum ve mağdura, dini ve mezhebi sorulmaksızın kucak açılır. Ve her kim olursa olsun, dinine ve mezhebine bakılmaksızın, zalime karşı olmak vicdanın ve ahlâkın gereğidir. Zulme, sömürüye, işgale, savaşa, baskıya, menfaate, korsanlığa, silaha ve güce dayalı egemen anlayıştan kurtularak adalete, dayanışmaya, bağımsızlığa, barışa, özgürlüğe, dostluğa, bilgeliğe, hukuka ve ahlâka dayalı değerler biz Müslümanların referans değerleri olmalıdır. Sadece kendi taraftarlarının veya çoğunluğun inanç haklarını önceleyen ve başkaca inançları yok sayan bir tutum değil; kim olursa olsun, az çok demeden ve herhangi bir değere tabi tutmadan herkesin inanç hakkını ve inancını dilediği gibi yaşama hakkını kutsal gören bir anlayış ahlâkî olandır.

Değerli konuklar,

Müslüman toplumlar olarak köklü bir medeniyete ve tarihî tecrübelerle sahibiz. Bugün, tarihimizde de birkaç defa yaşanmış olan büyük bir fetret döneminden geçmekteyiz. Bu fetret döneminin getirdiği ıstıraplar umutsuzluğa yol açmamalıdır. Bu dönem ârizidir, geçecektir; ümmetin işlerinin düzeleceği, istikrar ve istikamet yoluna gireceği günler inşallah uzakta değildir.

Hikmet ve akl-ı selim, Allah’ın izniyle galip gelecektir. Batı’da yaşandığı tarzda din ve mezhep çatışmaları bu coğrafyada hiçbir zaman yaşanmamıştır ve inşallah bundan sonra da yaşanmayacaktır. Kim hangi siyasal mühendislik veya çıkar hesapları içerisinde olursa olsun, bu çaba boşunadır. Çünkü bu medeniyet havzasının kodlarında çatışma kültürü değil, dayanışma kültürü, bir arada yaşama ahlâkı ve hukuku vardır.

Saygıdeğer İslam âlimleri,

Geliniz, fitneyi savaştan beter görelim ve yeryüzünden fitnenin kalkması için ortak çaba içinde olalım. Yeniden bölgemizin barış yurdu olması için çatışmanın stratejisini değil, barışın kelamını yapalım. Birlikte yaşamının ahlâkını oluşturarak, barışa dayalı bir hukuk inşa edelim.

Geliniz, Allah Resûlü'nün mihmandarı Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin medfun olduğu bu şehirde, İstanbul'da yapılan bu toplantıyı bir ahde ve misaka dönüştürelim. Buradan yapacağımız çağrıyı her yere ulaştıralım. Çağrımızı sözde bırakmayıp eyleme dönüştürerek bilge şahıslardan müteşekkil akil insanlar heyeti oluşturalım. Bu heyet öncelikle çatışmaları durdurarak, Müslümanların kanlarının akmasını önleyip İslam şehirlerinde barışın ve esenliğin hâkim olmasına vesile olsunlar.

Şu bilinmelidir ki; âlem-i İslam'ın gözü üzerimizde... Ümmet-i Muhammed'in kulağı bizde... Mazlumların, biçarelerin eli yakamızda... Şehitlerin kanı sarık ve cübbelerimizde iken zulme sessiz kalırsak, şiddete, teröre "dur" diyemezsek bu en büyük vebal olarak defter-i a'mâlimize işlenecektir. Herkesi şimdiden oluşacak olan sağduyu çağrısına içtenlikle davet ediyor; bu dünyada yapıp ettiklerimizden dolayı hesap gününde bizlere mahcubiyet yaşatmaması için, bizleri mesuliyetine müdrik olarak salih amel işleyenlerden eylemesi için Allah'a dua ve niyaz ediyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle tekrar hoş geldiniz diyor. Hepinize saygılar sunuyorum.

*Dünya İslam Âlimleri Barış, İtidal ve Sağduyu İnisiyatifi Toplantısı, İstanbul, 17 Temmuz 2014

Kaynaklar:

- 1- *Âl-i İmran*, 3/104.
- 2- *Müslim, İmâre*, 57.
- 3- *Ebû Dâvûd, Edeb*, 111-112.